

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

ZAKLJUČNA STROKOVNA NALOGA VISOKE POSLOVNE ŠOLE
**PREGLED PONUDBE ZELENIH KREDITOV PODJETJEM S
STRANI BANK V SLOVENIJI**

Ljubljana, september 2021

VALBONA AHMETAJ

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisana Valbona Ahmetaj, študentka Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtorica predloženega dela z naslovom Pregled ponudbe zelenih kreditov podjetjem s strani bank v Sloveniji, pripravljenega v sodelovanju s svetovalko izr. prof. dr. Alenko Slavec Gomezel

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravila samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbela, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatorstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatorstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobila vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označila;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnala v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobila soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne _____

Podpis študentke: _____

KAZALO

UVOD	1
1 TRAJNOSTNO FINANCIRANJE	2
2 DRUŽBENO ODGOVORNO BANČNIŠTVO.....	3
3 ZELENKO KREDITIRANJE.....	4
3.1 Zeleni krediti.....	5
3.2 Zelene obveznice	6
4 RAZISKAVA O PONUDBI ZELENIH KREDITOV V SLOVENIJI.....	7
4.1 Cilji in raziskovalna vprašanja imperičnega dela	8
4.2 Metode raziskovanja	8
4.3 Analizirane banke.....	8
4.4 Rezultati raziskave	9
4.4.1 Addiko Bank d.d.....	9
4.4.2 Banka Intesa Sanpaolo d.d.	10
4.4.3 Banka Sparkasse d.d.....	10
4.4.4 Deželna banka Slovenije d.d.	11
4.4.5 Gorenjska banka d.d.	11
4.4.6 Nova kreditna banka Maribor d.d.....	11
4.4.7 Nova ljubljanska banka d.d.	12
4.4.8 Sberbank banka d.d.	13
4.4.9 SID - slovenska izvozna in razvojna BANKA, d.d.....	13
4.4.9.1 GEN-I Sonce.....	14
4.4.9.2 Projekt Dolenjske in Bele krajine za trajnostno ravnanje z odpadki	14
4.4.10 SKB banka d.d.....	14
4.4.11 Unicredit banka Slovenija d.d.	14
4.4.12 Povzetek pregleda ponudb zelenih kreditov podjetjem s strani bank v Sloveniji.....	16
SKLEP	17
LITERATURA IN VIRI	18
PRILOGA	21

KAZALO TABEL

Tabela 1: Pregled ponudbe zelenih kreditov s strani Slovenskih bank	16
---	----

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Ponudba zelenih kreditov v UniCredit banki	1
---	---

SEZNAM KRATIC

angl. – angleško

DBS – Deželna banka Slovenije

EIF – (angl. European Investment Fund); Evropski investicijski sklad

ESG – (angl. Environmental, social and governance) ocena, ki meri izpostavljenost podjetja do industrijsko specifičnih tveganj

EU – Evropska Unija

GPB – (angl. Green Bond Principles); načela zelenih obveznic

ISO – (angl. International Organization for Standardization); Mednarodna organizacija za standardizacijo

NLB – Nova ljubljanska banka

Nova KBM – Nova kreditna banka Maribor

SID – Slovenska izvozna in razvojna banka

UVOD

Podjetja so ustvarjena in delujejo zato, da zagotovijo proizvode in storitve, ki dajo družbi dodano vrednost, ter usmerijo podjetniški duh in inovativnost v ustvarjanje vrednosti in delovnih mest. Toda gospodarstvo ne potrebuje samo podjetij, temveč tudi družbeno odgovorne gospodarske družbe, ki prevzemajo svoj del odgovornosti za dobrobit družbe. Evropska komisija zato družbeno odgovornost opredeljuje, kot vključevanje v svoje poslovne dejavnosti in odnose s svojimi interesnimi skupinami, vprašanja glede socialnih in okolijskih zadev. Podjetja so tista, ki s družbeno odgovornostjo pomagajo pri usklajevanju gospodarskih, družbenih in okolijskih ambicij. Družbena odgovornost podjetij je tako vse bolj pomembnejši koncept na globalni ravni in v EU in je del razprav o globalizaciji, konkurenci in trajnosti (Evropska komisija, 2020).

Mednarodna organizacija ISO (International Organization for Standardization), ki je prvi mednarodni standard družbene odgovornosti podjetij opredeljuje DOP kot odgovornost za vplivanje odločitve in dejavnosti na družbo in okolje, ki skozi pregledno in etično ravnanje prispeva k trajnostnem razvoju, upošteva pričakovanja deležnikov, je v skladu z veljavno zakonodajo in mednarodnimi normami, je integrirana v celotno organizacijo in jo izvaja v svojih odnosih (Inštitut za razvoj družbene odgovornosti, brez datuma).

Za svojo rast in financiranje družbeno odgovornih projektov pa podjetja potrebujejo kapital, za katerega lahko zaprosijo tudi v bankah. Tako imajo banke pomembno vlogo pri spodbujanju in financiranju družbene odgovornosti gospodarstva preko zelenega kreditiranja. Veliko bank v Sloveniji si prizadeva biti del razvoja finančnega trga zelenih kreditov, zato ponujajo podjetjem kredite za zelene projekte preko več različnih projektov (Inštitut za razvoj družbene odgovornosti, brez datuma).

Tako s pisanje zaključne strokovne naloge ugotavljam, kakšne prakse se uporabljajo na področju družbene odgovornosti predvsem varstva okolja in kako jih v resnici uresničujejo

Namen zaključne strokovne naloge je pregled ponudbe zelenih kreditov s strani slovenskih bank, ki ponujajo razna financiranja, ki so naravnana v družbeno odgovorni smeri. Zeleni krediti so oblika financiranja, ki poskuša podjetjem omogočiti in jih pooblastiti za financiranje projektov z izrazito pozitivnim vplivom na okolje. Glavni pomen ponujanja zelenih kreditov je, da se sredstva namenijo izključno za financiranje ali ponovno financiranje zelenih projektov (Falzon & Bajada, 2020).

V tej zaključni strokovni nalogi se bom osredotočila na pregled ponudbe zelenih kreditov vseh slovenskih bank. Cilj je teoretično prikazati pomen družbene odgovornosti za okolje podjetja in banke, teoretično prikazati zeleno financiranje gospodarstva in podjetja s strani bank ter ugotoviti kaj vse naše slovenske banke ponujajo podjetjem, ki bi jih spodbudilo na družbeno odgovorno ravnanje, na kakšen način se to uresničuje ter kakšne so ugodnosti za podjetja, ki si želijo investirati v trajnostni razvoj.

Z pisanjem o ponudbi zelenih kreditov podjetjem s strani Slovenskih bank, želim teoretično odgovoriti oziroma z raziskovalnim delom nato tudi konkretno odgovoriti na par vprašanj, ki se ob branju naslova takoj porodijo. In sicer, zakaj si podjetja želijo biti družbeno odgovorna? Ker gre pri zelenih kreditih za kredite, ki se najamejo z namenom investiranja v družbeno odgovorno projekte, zakaj je takšno poslovanje za podjetja pomembna ter kaj podjetja sploh pridobijo z takšnim principom. Naslednje vprašanje se povezuje na prejšnje in sicer kako oziroma na kakšen način podjetja sodelujejo z bankami za dobrobit družbenega okolja. Pri opisu zelenih kreditov želim odgovoriti na vprašanje kaj so sploh zeleni krediti ter zakaj bi podjetja izbrale le takšne kredite. Glavno vprašanje moje zaključne naloge pa je katere slovenske banke ponujajo najbolj ugodne zelene/družbene odgovorne kredite.

V prvem delu ZS naloge je pripravljen teoretični opis ponudb trajnostnega financiranja in družbeno odgovorno poslovanje bank oziroma družbeno odgovorno bančništvo, kjer je opisan glavni koncept le tega. Opisan je pomen zelenega kreditiranja ter katere vrste kreditiranje spadajo pod kategorijo družbeno odgovorno kreditiranje. V drugem delu naloge so predstavljene vse banke v Sloveniji ter njihova ponudba zelenih kreditov. Virov pridobitve informacij je več glavnih pa so pregled spletne strani, komunikacija preko e-mail naslovov ter osebni pristop oz. intervju. Ponudbe bank so bolj podrobno predstavljene pri vseh slovenskih bankah ob zaključku pa je kratka analiza primerjave med ponodbami bank.

1 TRAJNOSTNO FINANCIRANJE

V zadnjih letih se vse pogostejše govori o podnebni krizi in nujni potrebi po njenem ukrepanju. Globalne temperature naraščajo in zaradi tega se ledene kape topijo, gladina morja pa narašča, naravne katastrofe postajajo vse pogostejše in nevarnejše, emisije ogljikovega dioksida pa uhajajo izpod nadzora. Toda motnje se ne dogajajo le v naših ekosistemih, ampak tudi v družbi in gospodarstvu. Da bi zagotovili trajnostno prihodnost in varen planet, je treba udeležiti spremembo mnenj in dejanj javnosti ter aktivnih oblikovalcev politik, ki bodo spodbujali trajnost. S spodbujanjem trajnosti bi lahko sprememba privedla do večje blaginje ljudi in boljših podjetij (Carrington, 2019).

Za boj proti podnebnim spremembam je EU prevzela globalno vodilno vlogo pri trajnostnem financiranju in oblikovanju bolj trajnostnega gospodarstva, ki bo nizkoogljično in bo zadoščalo za porabo energije in virov ter zagotavljalo socialno pravičnost. Doslej je cilj še daleč dosegljiv, vendar je EU začela ukrepati v smeri postavljenih ciljev (European Commission, 2017).

Trajnostno financiranje nima enotne opredelitve, lahko pa ga imenujemo financiranje ali vlaganje v ukrepe, ki ustrezajo okoljskim, socialnim ali podjetniškim kriterijem upravljanja, za trajnost. Gre za dolgoročno usmerjeno financiranje, ki spodbuja razvoj v vseh pogledih in se ukvarja s socialnimi neenakostmi ter spoštuje planetarne meje (European Commission, 2017).

Poleg tega z zelenim financiranjem podpira in spodbuja okolju prijazna, nizkoogljična in podnebju odporna gospodarstva. Doslej ni bilo splošno sprejete opredelitve ali zakonodaje o takem financiranju, ki bi olajšala njegovo uporabo v nacionalnih in svetovnih gospodarstvih. Opozoriti je treba, da se isti izrazi v različnih državah uporabljajo za različne tehnične značilnosti, kar povzroča veliko težav in upočasnjuje financiranje (European Commission, 2017).

V nemirnem okolju, v katerem živimo, se številni vodje podjetij raje izogibajo možnim tveganjem pri ustvarjanju dolgoročne vrednosti in se raje odločijo za kratkoročne donose delničarjev. Vendar je trajnostno financiranje vedno vezano na dolgoročno ustvarjanje vrednosti, ki vključuje vse ustrezne stroške in koristi, ki izhajajo iz posebnega trajnostnega projekta, pa tudi socialne in okoljske stroške. Ker je namen trajnostnega financiranja ustvarjanje finančnih donosov kot vsaka druga naložba, so glavni dodatki k trajnostnemu financiranju posledica odgovornosti, ki vključuje tudi etične ali socialne stroške ter okoljske stroške. Dolgoročno so takšna dejanja smiselna z vidika podjetja, saj bi bila finančno nagrajena (Claringbould, Koch & Owen, 2019).

2 DRUŽBENO ODGOVORNO BANČNIŠTVO

Primarni cilj družbeno odgovornih finančnih institucij je krepitev pozitivne rasti gospodarstva. Banke etično vlagajo svoj denar v skupnostne projekte. Večina teh institucij ima politiko, katere cilj je rast skupnosti in pozitivna družbena rast. Družbeno odgovorne banke zagotavljajo, da se denar, ki ga stranke položijo na svoj račun, vloži na etični način. S osredotočanjem na pozitiven okoljski, družbeni in politični vpliv finančne institucije uresničujejo zavestno upravljanje denarja in svojim komitentom dajejo moč, da odločajo o tem, kako se porabi njihov denar. Z poslovanjem z družbeno odgovorno banko kot posamezniki lahko pozitivni vplivamo na naše okolje in okolico, saj banke z svojim financiranjem omogočajo nakup trajnostnih in okoljevarstveno prijaznih stanovanj (Burhess-Marshall, 2020).

Pri odgovornem bančništvu imajo banke načela, ki določajo vlogo in odgovornost bank pri oblikovanju trajnostne prihodnosti. To so načela, ki spodbujajo, da se trajnost in družbeno odgovornost vključi v vsa poslovanja ter ugotavljanje, kako lahko banka najbolj prispeva k trajnostnem svetu medtem ko si hkrati odpira nove poslovne priložnosti. Odgovorno bančništvo za slovenske banke ni le floskula, ampak vrsta konkretnih odločitev in ukrepov s katerimi želijo postati banka, ki pomembno in pozitivno vpliva na družbo in okolje. Tako tudi želijo podpreti podjetja, ki delujejo lokalno ali regionalno in ki razumejo pomembnost svoje družbene vloge (Delo, 2020).

Odgovorno bančništvo je trend v bančnem svetu, saj se veliko države in banke v njih, zavedajo da imajo vlogo pomembnega dejavnika v družben in gospodarskem okolju v katerem delujejo. Odgovorne so ne za lastno poslovanje temveč so tudi odgovore za učinke

na vse, ki jih financirajo in je zato odgovorno bančništvo pomembno za zdrav razvoj družbe. Družbeno odgovorne banke sooblikujejo tudi pomemben investicijski steber, ki je nov tip portfelja družbeno odgovornih posameznikov in skladov, ki investirajo v okoljsko in družbeno koristne projekte. To so investicije, ki so skladne z vrednotami samega vlagatelja. (Delo, 2020).

Pod družbeno odgovorno bančništvo spada tudi Družbeno odgovorno investiranje. Začetki takšnega investiranja segajo v 18. stoletje, ko je ta koncept bil osredotočen predvsem na pravice delavcev in potrošnikov. Sčasoma se je definicija družbene odgovornosti razširila in se upošteva tudi vpliv poslovanja podjetij na varovanje okolja in družbe. Pozornost javnosti je v današnjem svetu zlasti na problematiki globalnega segrevanja in onesnaževanja, tako so tudi družbeno odgovorni vlagatelji začeli podpirati dolgoročne okoljske projekte in družbe, ki minimizirajo svoj vpliv na okolje. Opozarjanje na škodljive poslovne prakse in slabi korporativno upravljanje preko učinkovitih medijskih kanalov pa je družbeno odgovornem investiranju dodalo tudi vidik kakovostnejšega upravljanja družb (Mazi, brez datuma).

3 ZELENKO KREDITIRANJE

Kredit ali posojilo definiramo kot zadevni instrument za katerega morajo biti izpolnjena tri ključna finančna in pravna merila, in sicer da instrument določa poseben namen, za katerega bodo uporabljena preplačana sredstva; da instrument velja za določen čas, po izteku katerega je sredstva potrebno vrniti; in nenazadnje da se instrumentu pripišejo finančni stroški, običajno z zaračunavanjem obresti, ne glede na to, ali so fiksne, spremenljive ali kombinacija obeh (Cao, Zhang, Yang, Li & Crabbe, 2021).

Banka je ena od ponudnikov v finančni industriji. Finančna industrija je opredeljena kot panoga, kjer finančne institucije nudijo svoje storitve, to so posojanje, naložbe, zavarovanja, upravljanje denarja in trgovinske storitve. Osnovna dejavnost bančništva je zagotavljanje dostopa do posojil podjetjem, velikim projektom ali posameznikom. V primeru posojilodajalca lahko banka kreditno sposobnim strankam daje posojila s konkurenčnimi cenami/obrestnimi merami (Cao, Zhang, Yang, Li & Crabbe, 2021).

Na splošno velja, da bolj ko se bodo gospodarski procesi in gospodarske strukture z uporabo finančnih sredstev spreminjali v podnebno nevtrarno in okolju prijazno gospodarstvo, tem bolj zeleno bo financiranje. V ožjem smislu to pomeni naložbe, ki spodbujajo obnovljive vire energije in s tem ohranjajo vire. V širšem smislu se projekti, ki se financirajo z zelenimi krediti, krajše tudi zeleni projekti obravnavajo kot tisti krediti, ki blažijo negativne vplive na naše okolje. Ti projekti vključujejo učinkovitejšo rabo energije, čist promet, ravnanje z vodo in odpadki. Mnoga podjetja tako že delujejo bolj trajnostno in zeleno z na primer trajnostnimi gradnjami, zelenimi pisarnami, ipd. (LBBW, brez datuma).

Trg zelenega financiranja že leta raste. Za večja financiranja večjih projektov je na voljo več produktov, ki dokazujejo inovativne sposobnosti bank in željo biti v koraku s časom in

okoljskimi izzivi. Poleg zelenih kreditov poznamo tudi na primer tudi zelene obveznice. To so obveznice, ki imajo davčne olajšave, na primer oprostitvev plačila davka in davčne olajšave, zaradi česar so privlačnejša naložba v primerjavi s primerljivo obdavčljivo obveznico (LBBW, brez datuma).

Strokovnjaki pričakujejo, da se bo uporaba zelenih kreditov ter zelenih obveznic razvil z velikim zagonom, oz. se že na trgu prikazuje kot mega-trend. Zato vlagatelji vse pogosteje prehajajo s klasičnih naložb na zelene naložbe. Mora pa vsak vlagatelj, ki želi biti del tega trenda ter uporabljati zeleno kreditiranje za svoje novo nastale ali pa obstoječe projekte, mora skrbno analizirati trg ter ponudnike zelenih kreditov (LBBW, brez datuma).

Kljub temu, da je pridobitev zelenega kredita načeloma ugodnejše od navadnega kredita (npr. stanovanjski hipotekarni kredit) pa pridobitev zelenega kredita oz. zeleno financiranje povzroča podjetjem dodatne stroške zaradi povečane zahteve po preglednosti in poročanju. Dokazati je treba, da sredstva dejansko pozitivno prispevajo k varovanju podnebja in okolja. To običajno zahteva neodvisna agencija za revizijo in certificiranje projekta. Ti dodatni stroški pomenijo, da veliko podjetij niha med »teoretično da« in »v praksi ne«. Raziskava, ki jo je izvedla revija Der Treasurer, je pokazala, da se 58% vprašanih, odgovornih za finance, v osnovi zanima za zeleno financiranje, vendar je le 2% dejansko povpraševalo za zeleno financiranje in le to pridobilo (LBBW, brez datuma).

V Sloveniji takšno financiranje lahko pridobijo (Meško, 2020).

- Gospodarske družbe s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ne veljajo za družbe v težavah.
- Druge pravne osebe zasebnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji.
- Pravne osebe javnega prava s sedežem v Republiki Sloveniji.
- Samostojni podjetniki z registrirano dejavnostjo v Republiki Sloveniji in druge fizične osebe, ki kot poklic opravljajo določeno dejavnost v Republiki Sloveniji.
- Pravne osebe ali fizične osebe zunaj Republike Slovenije, ki nastopajo kot kupci slovenskega blaga ali storitev, ali so v večinski lasti zgoraj navedenih subjektov.

3.1 Zeleni krediti

Zeleni kredit definiramo kot vrsto posojilnega instrumenta, ki je na voljo izključno za financiranje, v celoti ali delno, novo in/ali obstoječega zelenega projekta. Zelena kreditna politika prilagaja splošno ponudbo sredstev na trgu in zagotavlja finančno podporo projektom, ki zagovarjajo varstvo okolja ter varčevanje z energijo in zmanjšanje emisij. V skladu s teorijo upravljanja družbenega ugleda lahko vrednotenje ugleda in aktivno izvajanje okoljskih odgovornosti povečata konkurenčnost finančne ustanove. Z zagotavljanjem kreditne podpore podjetjem, ki onesnažujejo okolje, ki se prilagajajo zeleni kreditni politiki, in spodbujanjem zelene preobrazbe in razvoja podjetij, ki onesnažujejo se pozitivno spodbuja ugled finančne ustanove – banke (Cao, Zhang, Yang, Li & Crabbe, 2021).

Zelene kredite uporabljamo za financiranje velikih projektov, ki lahko vključujejo (Millerbernd, 2021):

- namestitve sončnih celic,
- ogrevanja,
- prenova prostora z elementi, ki vključujejo trajnostne materiale,
- namestitve oken z dvema ali tremi stekli,
- talne obloge z nizko hlapnimi organskimi spojinami

Obstajajo štiri vrste zelenih posojil (Hernández, 2017):

- Zeleno dvostransko posojilo s korporacijskim jamstvom, ki je formalno sklenjeno med družbo in banko.
- Zeleno sindicirano posojilo, pri katerem skupina bank financira operacijo, ena od njih pa deluje kot zelena zastopnica, zadolžena za upravljanje in centraliziranje ustrezne dokumentacije pri certifikacijski agenciji.
- Obnavljajoči se zeleni krediti, ki temelji na vendar še vedno temelji na okoljskih, socialnih in merilih upravljanja, vendar je ne obrabljiv vir financiranje, saj gre za tip kredita, ki se ob poplačilu samodejno obnovi. Obračunana obrestna mera je odvisna od ocene ESG (ocena, ki meri izpostavljenost podjetja do industrijsko specifičnih tveganj), ki jo je dala okoljska agencija: višja je ocena, nižja je obrestna mera in obratno. To je popolnoma nov pristop na trgu posojil.
- Zeleno financiranje projektov, ki v osnovi temelji na dolgoročnih denarnih tokovih, ki jih ustvari projekt ali portfelj projektov, pri čemer se kot jamstvo za zavarovanje vzamejo sredstva, povezana s temi projekti. Resnični razlikovalni element pri projektne financiranju je, da je strukturiran na podlagi dolgoročne predvidljivosti njegovih denarnih tokov, ki izhajajo iz podjetij, ki so regulirana ali imajo sklenjene pogodbe s svojimi strankami, dobavitelji itd. Mnogi projekti so upravičeni do pridobitve » zeleni certifikat, ki presega le energetske sektor.

3.2 Zelene obveznice

Zelene obveznice so označene obveznice, namenjene spodbujanju trajnosti in podpori podnebnih ali drugih vrst posebnih okoljskih projektov. Natančneje, zelene obveznice financirajo projekte, katerih cilj je energetska učinkovitost, preprečevanje onesnaževanja, trajnostno kmetijstvo, ribištvo in gozdarstvo, zaščita vodnih in kopenskih ekosistemov, čisti promet, čista voda in trajnostno upravljanje voda. Financirajo tudi gojenje okolju prijaznih tehnologij in blažitev podnebnih sprememb (Segal, 2020).

Zelene obveznice imajo davčne olajšave, na primer oprostitve plačila davka in davčne olajšave, zaradi česar so privlačnejša naložba v primerjavi s primerljivo obdavčljivo obveznico. Te davčne ugodnosti so denarna spodbuda za reševanje pomembnih družbenih

vprašanj, kot so podnebne spremembe in prehod na obnovljive vire energije. Za pridobitev statusa zelene obveznice jih pogosto preveri tretja oseba, na primer Standardni odbor za podnebne obveznice, ki potrjuje, da bo obveznica financirala projekte, ki vključujejo koristi za okolje (Segal, 2020).

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih zelenih obveznicah je da se izpostavi „zlati standard“ za način, kako lahko podjetja in javni organi uporabijo zelene obveznice za zbiranje sredstev na kapitalskih trgih za financiranje ambicioznih naložb, hkrati pa izpolnjujejo stroge zahteve glede trajnostnosti in ščitijo vlagatelje pred lažnim zelenim oglaševanjem. Zlasti bo veljalo naslednje (Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2021):

- izdajatelji zelenih obveznic bodo imeli na voljo zanesljivo orodje, s katerim bodo dokazali, da financirajo zelene projekte, usklajene s taksonomijo EU,
- vlagatelji, ki kupujejo obveznice, bodo lažje videli, da so njihove naložbe trajnostne, s čimer se bo zmanjšalo tveganje lažnega zelenega oglaševanja.

Da podjetja izpolnijo pogoj za pridobitev zelene obveznice, morajo slediti pravilom Green Bond Principles (GBP), ki imajo štiri komponente (Evropski ekonomsko-socialni odbor, 2021):

- poraba sredstev,
- proces izbire in evaluacija projekta,
- upravljanje sredstev iz obveznice,
- poročanje.

Trenutno je v Evropi najcenejše zadolževanje z zeleno obveznico. SID banka, kot dober primer financiranja z zeleno obveznico navaja Evropske investicijske banke, ki se z izdajo le teh zadolžuje 25 bazičnih točk ceneje, kot z navadno obveznico, kar pomeni, da je stroške takšnega zadolževanja za ročnost 15 let manjši za približno 15% (Slovenska izvozna in razvojna banka, brez datuma č). Prednosti zelenih obveznic so tudi neposreden dostop do trga kapitala, manjši stroški financiranja, inovativen način financiranja zelenih projektov ter transparentno financiranje, ki investitorjem zagotovi, da bodo finančna sredstva namenjena izključno za zelene projekte (Slovenska izvozna in razvojna banka, brez datuma č)

4 RAZISKAVA O PONUDBI ZELENIH KREDITOV V SLOVENIJI

Raziskovalni del naloge je opisan v štirih delih. V prvem delu so predstavljeni cilji in raziskovalna vprašanja, v drugem delu je opis metode raziskovanja, v tretjem kratka predstavitev glavnega/ četrtga dela. V glavnem delu naloge je narejena analiza vseh bank v Sloveniji ter njihovi ponudbi zelenih kreditov.

4.1 Cilji in raziskovalna vprašanja empiričnega dela

Z raziskovalnim delom zaključne strokovne naloge je cilj raziskati in preveriti ponudbo zelenih kreditov s strani slovenskih bank, ki jo ponujajo podjetjem. S pregledom teh ponudb želim tudi izpostaviti posamezne ukrepe oziroma načine uvajanja družbene odgovornosti, ki jih banke uporabljajo pri svojem poslovanju. Ker na trgu trenutno obstaja ta trend zelenega kreditiranja z ponudbami zelenih kreditov ter obveznic ali pa kakšnih drugačnih ugodnosti za družbeno odgovorne projekte je cilj, raziskovalnega dela zaključne strokovne naloge ta, da pri vseh bankah, ki imajo dovoljenje za opravljanje bančnih storitev v Sloveniji, raziščem ter preverim na kakšen način oz. da se preveri če sploh spodbujajo podjetja, z zelenimi krediti oz. z kakršnimi koli ugodnosti, v investiranje v okolju prijazne projekte. Ker so tudi banke kot podjetje tudi sama z svojim poslovanjem prisotna ter odgovorna za naše okolje pa je, tudi kot cilj to, da izpostavim njihovo okolju prijazno poslovanje.

4.2 Metode raziskovanja

Za zgoraj navede cilje raziskave, sem za pridobitev podatkov naloge uporabila več metod. Začetno sem osebno pristopila do poslovalnic analiziranih banka, kjer nisem pridobila ustreznih podatkov. Oseben pristop, bi sicer bil primeren, če bi do bank pristopila kot pravna oseba, saj bi se vprašanja navezovala na ponudbo zelenih kreditov pravnim osebam – podjetje. Tako sem povpraševanje po zelenem kreditiranjem bank specifično po ponudbah zelenih kreditov, ki so namenjena za investiranje v družbeno odgovorne projekte poslala preko e-mail naslova. Takšen pristop je bil zelo uspešen, saj sem tako pridobila konkretne odgovore o njihovih ponudbah. Prav tako je za vse banke narejen tudi spletni pregled ponudb. Za vsako banko posebej sem pregledala ter preverila vse kar je kadar koli bilo objavljeno na spletu, ali na raznih člankih, novicah, časopisih ali pa konkretno na njihovi uradni spletni strani. Podatke sem pridobila tudi preko intervjuja pri določenih bankah, ki so na to metodo raziskovanja privolile.

4.3 Analizirane banke

Banka Slovenije (brez datuma) navaja seznam 11 bank v Sloveniji, ki imajo po Zakonu o bančništvu dovoljenje Banke Slovenije za opravljanje bančnih, vzajemno priznanih in dodatnih finančnih storitev. Pri vseh se za veliko konkurenčno prednost šteje družbeno odgovorno poslovanje.

Vloga slovenskih bank pri družbeno odgovornem poslovanju je tako pomembna da so se 02. novembra 2020 na tradicionalni konferenci Dan slovenskih bančnikov, posvetili razpravi družbenega odgovornega razvoja in vloge bank. V letu 2020 ter v letu 2021 je nastopila velika zdravstvena in gospodarna kriza zaradi, sedaj ne več tako novega, Corona virusa, ki je tudi bila glavna tema konference. To lahko takoj razberemo iz zapisnika razprave, saj je bilo veliko govora o ohranitvi delovnih mest in likvidnosti. Denarna politika bank je tako v

začetku krize zagotavljala likvidnost, sprostila kapitalske in likvidnostne zahteve ter sprejela pandemične instrumente za pomoč. Fiskalna politika pa je reagirala z omogočanjem moratorijev na odplačevanje kreditov in jamstveno shemo. Predsednik nadzornega sveta Združenja bank Slovenije potrebo po kolektivnem pravilnem sprejemanju odločitev pri okoljevarstvenih in družbenih temah, saj je na področju pridobivanja energije je zelena proizvodnja le en del, drugi pa je, kako učinkoviti smo pri njeni rabi, kako racionaliziramo njeno porabo (Lexpera, 2020).

Pregled ponudbe podjetjem za družbeno odgovorno poslovanje preko zelenih kreditov ali pa drugih virov financiranja je narejen na vseh enajstih bankah, ki poslujejo v Sloveniji.

4.4 Rezultati raziskave

Rezultati raziskave ponudbe zelenih kreditov podjetjem so predstavljeni v vseh enajstih bankah v Sloveniji.

4.4.1 Addiko Bank d.d.

Na Addiko bank spletni strani ni nič specifično objavljeno o ponudbi zelenih kreditov, zato sem jih preko e-mail naslova kontaktirala z konkretnim vprašanjem o vlogi družbeno odgovornega poslovanja in zelenem kreditiranju.

V Addiko banki sodelujejo s SID banko, ki preko Addiko banke in drugih poslovnih bank ponuja podjetjem ugodno financiranje za razvoj okolju prijazne družbe in proizvodnje. Tako Addiko banka ponuja komitentom SID banke ugodnejšo obrestno mero za projekte na področjih:

- okoljevarstvo, zlasti varstvo voda, oskrba s pitno vodo, ravnanje z odpadki, zmanjševanje onesnaženosti zraka ipd.,
- obnovljivi viri energije,
- učinkovita raba energije,
- okolju prijazna proizvodnja in proizvodi.

Pri navedenem financiranju je treba zagotoviti namensko porabo kredita skladno s pogoji programa, ki ga je določila SID banka, postopek odobritve kredita pa je v skladu s poslovno politiko Addiko banke.

Pri Addiko banki ekološki stanovanjski kredit ponujajo že nekaj let z enako obrestno mero, ki je za 0,2 odstotne točke nižja od tiste pri stanovanjskih kreditih, stroški obdelave vloge in odobritve kredita pa so polovični (Meško, 2020).

Preko e-maila sem tudi pridobila podatke o njihovem družbeno odgovornem poslovanju. Z odgovorom so mi razložili, da je Addiko banka s svojimi poslovalnicami prisotna na

celotnem slovenskem prostoru, zato negujejo povezave tako z lokalnim kot tudi s širšim družbenim okoljem. Svojo vpetost v družbo vzdržujejo z družbeno odgovornim ravnanjem na celotnem slovenskem trgu. Skozi projekt korporativne družbene odgovornosti Addiko Cares zaposleni v Addiko banki z donacijami že vrsto let omogočajo delovanje različnih dobrodelnih organizacij, še posebej pa želijo pomagati lokalnim organizacijam, ki izvajajo aktivnosti za najbolj ranljive člane naše skupnosti. Vsako leto izvajajo prostovoljne akcije zbiranja hrane, oblačil, šolskih potrebščin in denarnih sredstev za otroke iz manj privilegiranih družin. Banka je v začetku epidemije Covid-19 izvedla akcijo oskrbe več domov za starostnike z zaščitnimi maskami, finančno pa je podprla tudi število drugih dobrodelnih akcij in pobud, ki so bile v tem času še toliko bolj pomembne.

4.4.2 Banka Intesa Sanpaolo d.d.

Po poslanem povpraševanju po e-mail naslovu pridobila podatke, da banka Intesa SanPaolo ne ponuja nikakršnega zelenega financiranje podjetjem.

Po pregledu spletne strani in letnega poročila je razvidno, da je to banka, ki zelo podpira družbeno odgovorno poslovanje, tako znotraj banke, kot tudi svoje komitente. Kot gospodarska družba se zaveda, da njeno delovanje presega zgolj zadovoljevanje finančnih potreb komitentov in ima pomemben vpliv tudi na širšo družbeno skupnost. Takšne vrednote zvišujejo raven skladnosti delovanja zaposlenih v banki in so osnova za krepitev zaupanja pri vseh deležnikih, tj. komitentih, delničarjih, zaposlenih, dobaviteljih in lokalnem okolju. Aktivno se vpeta v lokalno okolje, v katerem ima kot ena večjih gospodarskih družb pomemben vpliv. Na tem območju delujejo številna kulturna, turistična in športna društva ter dobrodelne organizacije, za katere so donacije in sponzorska sredstva pomemben vir dohodka (Banka Intesa SanPaolo, 2020, str. 10).

4.4.3 Banka Sparkasse d.d.

Sparkasse banka se zaveda, da je vsak izmed nas odgovoren za okolje, zato spodbujajo okolju prijazne projekte in razvijajo bančne rešitve, ki dvigujejo ekološko zavest (Banka Sparkasse, 2020, str. 17–18).

Konkretna ponudba oziroma kakršno koli projekt, ki bi ga Sparkasse banka imela z slovenskimi podjetji žal ni objavljeno na internetu, zaradi varstva osebnih podatkov pa mi tudi niso smeli posredovati kakršnih koli podatkov o realiziranih zelenih projektih ali pa na sploh o njihovi ponudbi zelenega financiranja.

Meško (2020) je objavil ponudbe, ki jih Sparkasse banka ponuja za gradnjo hiš, in sicer zelene kredite, ki so namenjeni energijsko učinkoviti obnovi stavb, nakupu naprav, ki izkoriščajo obnovljive vire energije, ter nakupu in gradnji nizkoenergijske zgradbe. Posojila ponuja po 3,07 odstotni efektivni obrestni meri, v podani potrebni dokumentaciji o gradnji

pa je potrebno jasno opredeliti, da predvidena letna poraba ne presega 15 kilovatnih ur toplotne energije na kvadratni meter.

Med podane zahteve za odobritve ugodnejšega kredita za zeleno gradnjo pa so za opremo sledeče:

- Zasteklitev oken in vrat mora imeti toplotno prehodnost stekel največ 1,0 W/m²K
- toplotno prehodnost celotnega okna največ 1,3 W/m²K,
- skupna debelina izolacije zunanje stene mora znašati najmanj 12 centimetrov oziroma toplotna prevodnost ne sme preseči 4,5W/mK,
- za ogrevanje se lahko uporabi toplotna črpalka z letnim grelnim številom nad 3,0,
- za kotel na lesno biomaso, je pri nazivni toplotni moči pogoj več kot 90-odstotni izkoristek.

4.4.4 Deželna banka Slovenije d.d.

Deželna banka Slovenije vestno namenja svoja sredstva našemu lokalnemu okolju ter tako prispevajo k izboljšanju in razvoju našega okolja. Na letni ravni podpirajo številne lokalne zveze in društva, mlade, športnike in socialno ogrožene posameznike. Pri ponudbi svojih sredstev poseben poudarek namenjajo projektom na področju združništva, kmetijstva (Deželna banka Slovenije, brez datuma).

Po poslanem povpraševanju za zeleni investicijski kredit DBS sem dobila odgovore, da banka to vrstnih oblik financiranja za podjetja nimajo v ponudbi.

4.4.5 Gorenjska banka d.d.

Gorenjska banka podpira donatorske in sponzorske projekte, ki pomembno vplivajo na okolje in širšo skupnost. Zlasti s podporo številnih družbenih, športnih, kulturnih ter izobraževalnih projektov banka skrbi za družbeno okolje (Gorenjska banka, 2020, str. 33)

Gorenjska banka se zavzema za trajnostni razvoj in z izbranimi sponzorskimi ter donatorskimi projekti aktivno deluje na področju družbene odgovornosti podjetij. Med možnostmi financiranja podjetij je tudi financiranje za namen razvoja in smotrne rabe virov, zato efektivna obrestna mera, ki je namenjena pravnim/fizičnim, osebam za gradnjo in/ali energijsko obnovo objektov/hiš, pri Gorenjski banki znaša 2,90 odstotka.

4.4.6 Nova kreditna banka Maribor d.d.

Nova KBM aktivno spremlja razvoj na področju trajnostnega razvoja ter v svoje poslovanje vključujejo določene trajnostne in družbeno odgovorne aktivnosti, ki so postale pomemben del njihove poslovne in organizacijske kulture. Skupina znotraj banke, ki vključuje

predstavnik ključnih področij v banki, zagotavlja uskladitev bančnega poslovanja z regulativnimi zahtevami na področju poročanja o tveganjih ter njihovih aktivnosti in vplivi, ki so povezani z okoljskimi, družbenimi in upravljavskimi vidiki, ter o tem obvešča in ozavešča zaposlene, stranke in druge ključne deležnike. Banka s politiko družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja zasleduje naslednje cilje, s katerimi dosega sinergijske učinke (Nova kreditna banka Maribor, 2020, str. 8–10):

- krepitev zaupanja do banke,
- trajnostna skrb za razvoj zaposlenih,
- prevzemanje odgovornosti in obvladovanje tveganj,
- dolgoročno korektni in konsistentni odnosi z deležniki,
- hitro in inovativno prepoznavanje priložnosti trajnostnega razvoja,
- povečana učinkovitost ravnanja z viri, ki zmanjšujejo stroške in okoljski odtis,
- transparentno in verodostojno komuniciranje o ESG vidikih, družbeni odgovornosti, in trajnostnem razvoju.

Po poslanem povpraševanju za zeleni investicijski kredit NKBM sem prav tako dobila odgovore, da banka to vrstnih oblik financiranja za podjetja nimajo v ponudbi. Kot edino obliko financiranja ponujajo dolgoročno hipotekarno financiranje.

4.4.7 Nova ljubljanska banka d.d.

NLB banka deluje na več področjih družbene odgovornosti in sicer na področjih humanitarnih projektov, kjer skušajo z humanitarnimi prispevki izboljšati življenjske pogoje v lokalnih skupnostih, na področju mentorstva, podpore vrhunskih športnikov in spodbudi športa mladih, varovanja kulturne dediščine, na področju podjetništva ter na področju varovanja okolja. Slednje prakticirajo tako, da zmanjšujejo porabe naravnih virov ter uvedbo zelenih pisarn, kjer znižujejo porabo papirja ter električno energijo. (Nova Ljubljanska banka, brez datuma)

Podjetjem ponujajo zeleno kreditiranje za gradnjo zelenih podjetij, kjer je zelo mala poraba energije, takšne gradnje pa imajo tudi druge prednosti, kot so višja kakovost delovanja v takšnem delovnem okolju in nizki stroški obratovanja, zaradi načina gradnje pa imajo tudi daljši življenjski cikel in dlje časa obdržijo vrednost na trgu. Gradnja takšnih projektov je res nekoliko dražja od klasične gradnje ampak dolgoročno nižji stroški obratovanja prinašajo občutne prihranke (Nova Ljubljanska banka, 2020).

NLB zelene stanovanjske kredite, ki jih lahko kreditojemalec odplačuje z maksimalno odplačilno dobo 30, ponuja tako za fizične kot pravne osebe in sicer (Nova Ljubljanska banka, 2020):

- z vsaj 0,5 % nižjo obrestno mero od navadnega stanovanjskega kredita
- ter z 100 EUR nižjimi stroški odobritve.

Omenjena obrestna mera je lahko spremenljiva ter nespremenljivo/fiksno obrestno mero, odobritev kredita pa je dokaj lahka ter hitra, saj ni potrebno dodatne dokumentaciji, postopek je namreč enak kot pri navadnem stanovanjskem kreditu. Gradnja mora seveda ustrezati standardom pasivne gradnje, kot so zrakotesnost ali nizka toplotna prevodnost, ter na ta način prispevati k velikim energetskim prihrankom in torej trajnostno naravnani prihodnosti (Nova Ljubljanska banka, 2020).

4.4.8 Sberbank banka d.d.

V Sberbanki se zavedajo odgovornosti, ki jo imamo posamezniki in tudi velike organizacije do okolja, zato ga soustvarjajo s prispevanjem v njen razvoj s humanitarnimi dejavnosti in podporo večih športnih in kulturnih aktivnosti (Sberbank banka, brez datuma)

Sberbanka o ponudbi zelenega kreditiranja podjetij ali pa tudi samo fizičnim osebam na bančni uradni strani nima objavljenega ničesar in niti ne ponujajo. Z vprašanjem o njihovi ponudbi zelenega kreditiranja sem jih kontaktirala preko e-mail naslova, kjer mi je bil podan odgovor, da to vrstnega kreditiranja ne ponujajo.

4.4.9 SID - slovenska izvozna in razvojna BANKA, d.d.

SID banka trajnostni razvoj promovira že dobro desetletje in je na razvoju trga ena finančno najbolj angažiranih bank in je v Sloveniji (Slovenska izvozna in razvojna banka, brez datuma b).

Financiranja za zelene projekte lahko podjetja prejmejo preko spodnjih programov (Slovenska izvozna in razvojna banka, brez datuma b):

- Sklad skladov – to je sklad kohezijskih sredstev, ki ga upravlja banka sama. Znotraj sklad pa imajo dva programa, ki pomujata podjetjem zeleno financiranje in sicer Posojila za financiranje projektov celovite energetske prenove javnih stavb iz Sklada skladov in Posojila za financiranje projektov urbanega razvoja za podjetja.
- Posredno financiranje preko bank – pri svojih poslovnih bankah, lahko podjetja pridobijo ugodno financiranje iz vira SID banke. Na voljo je program Financiranje razvoja okolju prijazne družbe. Sodelujoče banke so Addiko Banka, Gorenjska Banka, NKBM banka ter Sberbank.
- Zelena obveznica – ta temelji na obliki in načinu financiranje okoljskih projektov. Namenjena so velikim ter malim in srednje velikim podjetje, ki zbirajo denarna sredstva za obstoječe trajnostne objekte ali pa za čisto nove objekte. Zelena obveznica dana s strani SID banke more slediti pravilom GBP (načela zelenih obveznic), ki imajo štiri komponente: poraba sredstev, proces izbire in evaluacije projekta, opravljanje sredstev iz obveznice ter poročanje.

Ravno SID banka je tista banka, ki ponuja podjetjem največ možnosti zelenega financiranja in to je tudi objavljeno pri spodnjih podjetjih.

4.4.9.1 GEN-I Sonce

Slovensko zeleno obveznico je SID banka razvila v letu 2017 z družbo GEN-I Sonce, kjer je banka prispevala 9 milijonov EUR sredstva, banka NKBM pa je kot banka sodelavka zagotovila 5 milijonov EUR sredstev. Zelena obveznica je bila izdana z namenom financiranja zelene energije. Ta je omogočila proizvodnjo zelene električne energije v višini 14 mio kWh in tako okolju do sedaj prihranili skoraj 7 milijonov kg CO₂ (Slovenska izvozna in razvojna banka, brez datuma a).

4.4.9.2 Projekt Dolenjske in Bele krajine za trajnostno ravnanje z odpadki

Tukaj gre za regijski projekt objekta za mehansko in biološko obdelavo komunalnih odpadkov, ki je tudi razlog ustanovitve podjetja CERO-DBK, d.o.o.. Projekt je pomemben zaradi zmanjšanja količine odloženih odpadkov in s tem prispevanja k varovanju narave. Celoten projekt je bil ovrednoten z osmimi milijoni evri, SID banka je z zelenimi kreditiranjem zagotovila šest milijonov evrov (Slovenska izvozna in razvojna banka, brez datuma c).

4.4.10 SKB banka d.d.

Pri SKB banki jim je skrb, spoštovanje in odgovornost do okolja ena izmed temeljnih vrednot in z raznimi finančnimi pomočmi pomagajo različnim družbenim kulturnem, humanitarnim, športnim in izobraževalnim dejavnostmi (SKB banka, brez datuma)

Banka ne ponuja ugodnejših kreditov za podjetja, ki si želijo investirati v družbeno okoljske prijazne projekte. Po poslanem povpraševanju za zelene kredite, sem z strani banke pridobila odgovor, da to vrstnih kreditov ne ponujajo niti fizičnim osebam niti pravnim.

4.4.11 Unicredit banka Slovenija d.d.

Kot uslužbenka UniCredit banke sem z krajšim vprašalnikom pristopila do svojega sodelavca, ki dela v oddelku prodaje produktov srednjim in velikim podjetjem, za pridobitev informacij o ponudbi zelenih kreditov UniCredit banke. Spodnje napisano je na podlagi podanih odgovorov na vprašanja v prilogi 1.

Posebnega produkt, ki bi opredeljeval ponudbo “zelenih kreditov” v banki ni, sicer pa je usmeritev na ravni skupine, da se tovrstne projekte podpre.

V banki tudi nikoli niso naredili tovrstnih projektov. Pred časom so bile aktualne investicije v sončne elektrarne vendar se je kmalu tudi to zaključilo. V večji meri gre to pripisovati večji kompleksnosti projektov in predvsem višjim stopnjam tveganja v primerjavi s klasičnimi pravnimi posli, kjer so stvari bolj direktne. Lahko bi rekli, da so kot banka tudi kadrovske podhranjeni oziroma ni zadostnih specifičnih znanj iz področja, ki bi pokrivali projektna financiranja. Poleg standardnih pogojev, ki so seveda bolj zahtevni za projektno financiranje, je pri tovrstnih poslih v večji meri pomembno tudi eksterno financiranje, vsaj preko nepovratnih sredstev s strani kohezijskih skladov ali podobnih shem, saj se drugače projekt ne izide z vidika profitabilnosti in ostalih parametrov (doba vračanja, itd).

Kot komercialna banka zasledujejo cilj profitabilnosti oziroma druge postavke za vsak posel oziroma za vsako stranko in tako tudi za posamezni projekt. Ugodnejši pogoji (nižja obrestna mera) so mogoči le v primeru ko prejmejo 100% materialno zavarovanje (primer je EIF (okrepljen indeksni sklad) in InnovFin shema (program za raziskave in inovacije), ali pa SPS – Slovenski podjetniški sklad)) kjer lahko ponudijo nižjo obrestno mero. V zadnjem času lahko zasledimo, da se UniCredit group oddaljuje od industrij, ki povzročajo visoke izpuste toplogrednih plinov, na ta način ni več možno kreditirati, ali vsaj v zelo omejenem obsegu, industrije povezane s premogom. Banka sicer želi imeti več zelenih projektov, vendar seveda ob tem zahteva primerne strukture, ki odpravijo ali znatno znižajo tveganja.

Primer projekta, ki ga je UniCredit banka zavrnila, kjer pa je bil sprejet program »green deal«

Ker podnebne spremembe in degradacija okolja predstavljajo eksistencialno grožnjo za ves svet in za premagovanje izzivov, sta EU in E. Komisija začeli nov program »Green Deal«, ki bo Unijo preoblikoval v sodobno, z viri učinkovito in konkurenčno trajnostno gospodarstvo. Za doseg ciljev so nekateri koraki tudi krepitev učinkovite rabe virov, razogljičenje energetskega sektorja in vlaganje v okolju prijazne tehnologije.

Potencialna stranka je tako bila pripravljena vlagati v razvoj novega soproizvodnega obrata z linijo za proizvodnjo lesenih peletov. Upoštevajte, da je soproizvodnja proces proizvodnje toplotne in električne energije hkrati. Soproizvodnja s proizvodno linijo peletov je najnovejši in okolju prijazen izdelek kot celota, saj zagotavlja avtonomnost delovanja (ni odvisna od zunanjih dejavnikov, kot sta oskrba s toploto in električno energijo). Kogeneracija trenutno dobavlja 11% električne energije in 15% toplote v Evropi. 100% učinkovitost pomeni, da bodo posekano drevo izkoristili na naslednji način:

- Za napajanje soproizvodnje, ki bo proizvajala toploto in električno energijo za proizvodnjo peletov, bodo porabili veje in lubje.
- Za proizvodnjo peletov bodo uporabili les drevesa.
- Odpadki, ki bodo nastajali v proizvodnih obratih, bodo le pepel iz kogeneracijske peči, ki se bo prodajal na trgu za proizvodnjo cementa.

Pomembno je poudariti, da bo vlagatelj prejel nepovratna sredstva ali drugo finančno pomoč, za katero je že podpisal pogodbo z Ministrstvom za infrastrukturo, ki je pridobilo sredstva iz evropskih kohezijskih skladov. Postopek ocenjevanja vloge za nepovratna sredstva je bil uspešno zaključen, saj je projekt povezan z energijo, očitno koristi okolju z vidika energetske učinkovitosti in rabe energije iz obnovljivih virov.

Projekta niso podprli, kljub temu, da so imeli zagotovljena nepovratna sredstev ter da je bila poleg standardnih zavarovanj tudi podpora s strani EIF (European Investment Fund) preko InnovFin garancijske sheme.

4.4.12 Povzetek pregleda ponudb zelenih kreditov podjetjem s strani bank v Sloveniji

Kljub temu, da vse banke znotraj Sloveniji skrbijo za družbeno odgovornost znotraj svojega poslovanja z različnimi dogodki programi ter subvencijami, donacijami in podobno pa sem z pisanjem te strokovne zaključne naloge ugotovila, da imajo le nekatere dejansko ponudbo zelenih kreditov za podjetja. V tabeli 1 je za lažji pregled celotne ponudbe zelenih kreditov podjetjem s strani slovenskih bank prikazane ponudbe/obrestne mere za zelene kredite.

Tabela 1: Pregled ponudbe zelenih kreditov s strani Slovenskih bank

Banka	Ponudba zelenih stanovanjskih kreditov
Addiko bank	– -0,2 odstotne točke od trenutnega navadnega stanovanjskega kredita – -50% pri stroških obdelavi vloge ter odobritve kredita
Banka Intesa SanPaolo	/
Banka Sparkasse	– 3,7 odstotna efektivna obrestna mera
Deželna banka Slovenije	/
Gorenjska banka	– 2,9 odstotna efektivna obrestna mera
NKB Maribor	/

se nadaljuje

Tabela 1: Pregled ponudbe zelenih kreditov s strani Slovenskih bank (nad.)

Banka	Ponudba zelenih stanovanjskih kreditov
NLB	– 0,5 % nižjo obrestno mero od trenutnega navadnega stanovanjskega kredita – 100 EUR nižji stroški odobritve
Sberbank banka	/
SID banka	Ponudba zelenih kreditov preko različnih programov: – Sklad skladov – Posredno financiranje preko bank – Zelena obveznica
SKB banka	/
UniCredit banka	/

SKLEP

Slovenske banke poslujejo v smeri zagotavljanja proizvodov in storitev, ki dodajo družbi dodano vrednost, ter usmerijo podjetniški duh in inovativnost v ustvarjanje vrednosti in delovnih mest. Banke ter podjetja so tista, ki s družbeno odgovornostjo pomagajo pri usklajevanju gospodarskih, družbenih in okolijskih ambicij. Zato sem se ob pisanju svoje strokovne zaključne naloge osredotočila na naše slovenske banke ter njihovo družbeno odgovornost ne samo z ponudbo zelenih kreditov podjetjem temveč tudi na kakšen način sodelujejo oz. pomagajo našemu okolju z družbeno odgovornostjo.

Veliko podjetij ter bank se v zadnjem času osredotoča na način poslovanja, ki je družbeno odgovorno in okolju prijazno. Pri pisanju ZSN sem ugotovila, da imajo že same banke več družbeno odgovornih projektov, kot na primer donacije, razni zunanji projekti, okolju prijazno poslovanje znotraj podjetja in podobno. Temu trendu pa vse več sledijo tudi podjetja tako tuja kot slovenska. Skušajo z ekološkim poslovanjem in ekološko gradnjo/investicijo pomagati naši družbi, zato jim je pomembno, da za kreditno financiranje pristopijo do banke, ki tudi podpira takšno investiranje in podjetja tudi z ugodnejšimi krediti spodbujajo.

Vseh enajst bank, ki so registrirane za poslovanje v Sloveniji, načeloma poslujejo na isti način pri odobritvi kreditov. Vse morajo imeti isti način pregleda povpraševanja ter postopek odobritve povpraševanja po kreditih. Ne ponujajo pa vse banke istih storitev. To sem tekom pisanja naloge ugotovila na podlagi raziskave o ponudbi zelenega kreditiranja. Pod zeleno kreditiranje spadajo zeleni (stanovanjski) krediti ter zelene obveznice - krediti, ki so najeti z namenom investiranja v projekte, ki so okolju prijazni.

Takšni krediti naj bi bili načeloma ugodnejši npr. ugodnejša obrestna mera, ugodnejši stroški pregleda vloga ter ugodnejši stroški odobritve kredita. Takšne ugodnosti imajo očitno le nekatere banke, ki poslujejo znotraj Slovenije. Po analizi vseh ponudb ugotovimo, da ima le 5 od vseh 11 bank ponudbo kakršnega koli zelenega kreditiranja.

Z raziskovalnim delom naloge lahko odgovorim na glavno vprašanje naloge tj. katere slovenske banke ponujajo najbolj ugodne zelene/družbene odgovorne kredite. Bank, ki konkretno ponujajo ugodnejše kreditiranje z ugodnejšo obrestno mero ali pa znižanimi stroški kredita, je v Sloveniji trenutno let pet bank. Kar je slaba polovica vseh bank, ki poslujejo pri nas. Katera izmed bank, ki ponuja najbolj ugodne zelene kredite pa težje izpostavimo, saj vsaka ponuja različne ugodnosti. Nekatere le znižano obrestno mero, nekatere pa znižano obrestno mero v kombinacijo z znižanimi stroški. Vse banke pa imajo družbeno odgovorne programe, ki jih vsakodnevno prakticirajo v svojem poslovanju kot npr. zelene pisarne (ekološki materiali, manjša poraba papirja, energije ipd.), skrb za svoje zaposlene, skrb za družbeno okolico z donacijami in sponzoriranjem.

Pri takšnih kreditih gre seveda za investiranje v velikih vrednostih, zato moramo v zakup vzeti tudi dejstvo, da morajo podjetja biti pripravljena vzeti kredit v tolikšni vrednosti. Zato imajo tukaj res banke in pa vse investicijske ustanove velik vpliv, saj lahko z ugodnosti spodbujajo podjetja za takšno investicijo. Na podlagi raziskave je razvidno, da je pa dejansko premalo fokusa v dejanski kreditni ponudbi podjetjem, ki so družbeno odgovorno naravnane. To se lahko spremeni, če bodo podjetja podajala večja povpraševanja za zeleno kreditiranje in tako »prisilile« banke, ki bi si seveda želele sodelovati pri takih projektih, v ponudbe z boljšimi ugodnosti.

Tako, da navkljub vsemu mislim, da naše slovenske banke kar dobro sledijo trendom družbene odgovornosti, saj kar 5 bank trenutno v Sloveniji ponuja družbeno odgovorne kredite/zelene kredite. Glede na celotno številko delujočih bank v Sloveniji imamo se pravi v Sloveniji v skoraj polovici vseh bank ponudbo zelenega financiranja.

LITERATURA IN VIRI

1. Banka Intesa SanPaolo, d. d. (2020). *Letno poročilo*. Koper: Banka Intesa SanPaolo, d. d.
2. Banka Slovenije. (brez datuma). *Banke v Sloveniji*. Pridobljeno 30. junija 2021 iz <https://www.bsi.si/financna-stabilnost/subjekti-nadzora/banke-v-sloveniji>
3. Banka Sparkasse, d. d. (2020). *Letno poročilo*. Ljubljana: Banka Sparkasse, d. d.
4. Burhess-Marshall, H. (2020, 13. februar). *Socially responsible Banks: who you should (and shouldn't) bank with!* Pridobljeno 30. maja 2021 iz <https://growensemble.com/socially-responsible-banks/>
5. Cao, Y., Zhang, Y., Yang, L., Li, R. Y. M. & Crabbe, J. C. (2021). Green credit policy and maturity mismatch risk in polluting and non-polluting companies. *Sustainability*, 13(7), 3615.
6. Carrington, D. (2019, 5. november). *Climate crisis: 11,000 scientists warn of 'untold suffering.'* *The Guardian*. Pridobljeno 9. maja 2021 iz <https://www.theguardian.com/environment/2019/nov/05/climate-crisis-11000-scientists-warn-of-untold-suffering>
7. Claringbould, D., Koch, M. & Owen, P. (2019). Sustainable finance: The European Union's approach to increasing sustainable investments and growth – opportunities and challenges. *Vierteljahrshefte zur Wirtschaftsforschung*, 88(2), 11–27.
8. Delo, d. o. o. (2020, 3. oktober). *Nov trend v bančništvu: odgovorno bančništvo*. Pridobljeno 9. maja 2021 iz <https://svetkapitala.delo.si/finance/nov-trend-v-bancnistvu-odgovorno-bancnistvo/>
9. Deželna banka Slovenije, d. d. (brez datuma). *O nas*. Pridobljeno 12. junija 2021 iz https://www.dbs.si/o-nas/dbs?gclid=CjwKCAjwhOyJBhA4EiwAEcJdcR64JhzULwuyLkUHVMDASyx1ruENW3cHj7g2X0RgMb8Y_vDsVabGNxoCP88QAvD_BwE.
10. European Commission. (2017, 8. junij). *European political strategy centre. Financing sustainability: triggering investments for the clean economy*. Pridobljeno 9. maja 2021

iz <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/7d2c0677-5ae4-11e7-954d-01aa75ed71a1/language-en>

11. Evropska komisija. (2020, 17. junij). *Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in odboru regij*. Pridobljeno 20. junija 2021 iz <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0241>
12. Evropski ekonomsko-socialni odbor. (2021). *Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o evropskih zelenih obveznicah*. Bruselj: Evropski ekonomsko-socialni odbor.
13. Falzon, M. & Bajada, J. (2020, 2. julij). *European Union: green loans*. Pridobljeno 7. maja 2021 iz <https://www.mondaq.com/asset-finance/961236/green-loans>
14. Gorenjska banka, d. d. (2020). *Letno poročilo*. Kranj: Gorenjska banka, d. d.
15. Hernández, E. (2017, 8. november). *Green loans, a tool to finance sustainable development*. Pridobljeno 20. junija 2021 iz <https://www.bbva.com/en/sustainability/green-loans-tool-finance-sustainable-development/>
16. Inštitut za razvoj družbene odgovornosti. (brez datuma). *O družbeni odgovornosti*. Pridobljeno 25. maja 2021 iz <https://www.irdo.si/o-druzbeni-odgovornosti/>
17. LBBW. (brez datuma). *All you need to know about green finance*. Pridobljeno 11. julija 2021 iz https://www.lbbw.de/articlepage/experience-banking/green-finance-basics_9uz8ako99_e.html
18. Lexpera d.o.o. (2020, 2. november). *Na dnevu bančnikov: Banke pomembne pri družbeno odgovornem razvoju*. Pridobljeno 15. junija 2021 iz <https://www.findinfo.si/medijsko-sredisce/dnevne-novice/273241>
19. Mazi, M. (brez datuma). *Družbeno odgovorno investiranje*. Pridobljeno 5. junija 2021 iz <https://www.nlb.si/revija-privatno-2018-nalozbena-strategija>
20. Meško, A. (2020, 20. februar). *Financiranje ekoloških naložb – pregled ponudbe pri bankah in Eko skladi*. Pridobljeno 12. junija 2021 iz <https://www.zps.si/osebne-finance-sp-1406526635/krediti/10141-financiranje-ekoloskih-nalozb-pregled-ponudbe-pri-bankah-in-eko-skladu-2-2020>
21. Millerbernd, A. (2021, 20. april). *6 green loans to finance your remodel*. Pridobljeno 20. junija 2021 iz <https://www.nerdwallet.com/best/loans/personal-loans/green-loans>
22. Nova kreditna banka Maribor, d. d. (2020). *Trajnostno poročilo*. Maribor: Nova kreditna banka Maribor, d. d.
23. Nova Ljubljanska banka, d. d. (2020, 5. november). *Do pasivne hiše lažje s pomočjo Zelenega kredita in Eko sklada*. Pridobljeno 10. junija 2021 iz <https://www.nlb.si/financiranje-pasivne-hise>
24. Nova Ljubljanska banka, d. d. (brez datuma). *Naše razumevanje odgovornosti*. Pridobljeno 10. junija 2021 iz <https://www.nlb.si/druzbeno-odgovornost>
25. Sberbank banka, d. d. (brez datuma). *Družbena odgovornost*. Pridobljeno 11. junija 2021 iz <https://www.sberbank.si/o-sberbank/druzbeno-odgovornost>
26. Segal, T. (2020, 9. marec). *Green bonds*. Pridobljeno 15. junija 2021 iz <https://www.investopedia.com/terms/g/green-bond.asp>

27. SKB banka, d. d. (brez datuma). *Družbena odgovornost*. Pridobljeno 15. junija 2021 iz <https://www.skb.si/sl/o-skb/druzbeno-odgovornost>
28. Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d. (brez datuma a). *GEN-I Sonce*. Pridobljeno 10. julija 2021 iz <https://www.sid.si/primeri-dobre-prakse/gen-i-sonce>
29. Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d. (brez datuma b). *Zeleno financiranje*. Pridobljeno 15. junija 2021 iz <https://www.sid.si/mala-srednja-podjetja/zeleno-financiranje>
30. Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d. (brez datuma c). *Projekt Dolenjske in Bele krajine za trajnostno ravnanje z odpadki*. Pridobljeno 10. julija 2021 iz <https://www.sid.si/primeri-dobre-prakse/projekt-dolenjske-bele-krajine-za-trajnostno-ravnanje-z-odpadki>
31. Slovenska izvozna in razvojna banka, d. d. (brez datuma č). *Financiranje »zelenih projektov« z izdajo zelene obveznice*. Pridobljeno 10. junija 2021 iz <https://sid.si/velika-podjetja/financiranje-zelenih-projektov-z-izdajo-zelene-obveznice>

PRILOGA

Priloga 1: Ponudba zelenih kreditov v UniCredit banki

V tej prilogi je vprašalnik, s katerim sem pristopila do delavca v UniCredit banki.

Kot študentka EF trenutno pišem diplomsko nalogo z temo PREGLED PONUDBE ZELENIH KREDITOV PODJETJEM S STRANI BANK V SLOVENIJI.

Upam, da mi boste znali pomagati pri odgovoru na naslednja vprašanja.

1. Ponudba zelenih kreditov oz. financiranja podjetij za družbeno odgovorni projekt?
2. Je UCB, kdaj financiral kakšen družbeno odgovorni projekt kakšnega podjetja ali pa tudi občine, ki bi bilo javno znano in ki bi ga lahko opisala oz navedla v diplomski nalogi?
3. Kakšne pogoje mora podjetje izpolnjevati, da pridobi takšen kredit?
4. Ali so kaj ugodnejše obrestne mera za zelene kredite? dodatno vpr. – ali se podjetjem splača najem zelenega kredita.
5. Ali UCB spodbuja podjetja v družbeno odgovorno poslovanje v kakršnem koli smislu.